

DONACIONS I ADQUISICIONS A LA BIBLIOTECA VALENCIANA (BV):

LA BV INCORPORA EL LLEGAT DE LA RECITADORA ARGENTINA BERTA SINGERMAN EN LA SECCIÓ DE L'EXILI

La Biblioteca Valenciana (BV) ha adquirit recentment el llegat de l'actriu i rapsoda argentina Berta Singerman, qui va estar estretament vinculada als autors de la *Generación del 27*. La institució, que ha pagat 114.000 euros per la compra, incorporarà amb l'acord signat 5.000 volums de poesia, entre els que s'inclouen obres dels principals escriptors de l'època.

Singerman, nascuda en 1901 a la ciutat russa de Mozir, va morir a Buenos Aires en 1998. Abans, però, va posar la seua veu sobre centenars d'escenaris als poemes de Federico García Lorca o Juan Ramón Jiménez i va mantenir una estreta relació amb els autors del moment, sobretot durant el transcurs de les seues actuacions a Espanya, vinculació que va continuar molt després durant l'exili. L'actriu argentina, protagonista de pel·lícules com *La vendedora de Harrords* (1920) o *Ceniza al viento* (1942) va mantenir també un tracte freqüent amb els exiliats valencians.

Juntament amb els llibres, la BV incorpora també una col·lecció àmplia de fotografies de totes les èpoques - guardada per Singerman al llarg dels anys- així com la correspondència que l'actriu va mantenir amb alguns dels poetes del moment.

FEDERICO DOMÉNECH S.A.; EMPRESA EDITORA DE LAS PROVINCIAS, DONA A LA BIBLIOTECA VALENCIANA ELS MICROFILMS DEL DIARI

LA OPINIÓ (1860-1866)

Federico Doménech S.A.; empresa editora de *Las Provincias*, ha donat recentment a la Biblioteca Valenciana (BV) una col·lecció de microfilms del diari *La Opinión*, diari que fou la llavor de l'actual rotatiu *Las Provincias*, a mitjans del segle XIX. Les còpies microfilmades del periòdic *La Opinión*, creat pel marquès de Campo i dirigit per Teodoro Llorente, són una incorporació rellevant, ja que aquest diari era l'única carència destacada de la BV, quant a fons d'hemeroteca. La donació conté sis rotets que condensen els sis anys de vida del diari.

de llibrers, llibres de festes i col·leccions de còmics, on es troba l'obra dels millors dibuixants valencians. Destaquen també una col·lecció de revistes de l'època de la II República i la Guerra Civil, així com publicacions semiclandestines i col·leccions de capçaleres i altres publicacions periòdiques difícils de localitzar en altres hemeroteques.

LA BV REP ELS ARXIVS RELATIUS ALS PREMIS JAIME I

L'acord l'han signat la Conselleria de Cultura i Educació, a través de la Biblioteca Valenciana i la

formada aproximadament per 2.500 volums, 500 fullets i unes 3.500 postals, a més d'altres documents en diversos suports, com ara material didàctic, pel·lícules, fotografies i maquetes retallables de maquinària industrial. Es tracta d'un llegat que la família ha acumulat a través de tres generacions i que serà exposat en una mostra bibliogràfica, a la Sala d'Informació de la Biblioteca Valenciana, sota el títol *El llegat dels Ventura*, fins al mes de juny. Posteriorment a la firma del llegat, la col·lecció es mostrarà en el claustre sud de la biblioteca.

ALTRES NOTÍCIES SOBRE DOCUMENTS

LA CAMBRA DE COMERÇ DE VALÈNCIA RESTAURA EL LLIBRE DEL CONSOLAT DE MAR, A TRAVÉS DE LA BIBLIOTECA VALENCIANA

Es tracta de la restauració del Llibre del Consolat de Mar, una de les institucions més antigues de València, publicat en 1539, després de molts anys de debat entre els jutges de Consolat. L'obra marcaria les directrius per les quals havien de regir-se les negociacions i litigis marítics que sorgiren a partir d'aquella data, un contingut que continua vigent encara avui. A l'Estat espanyol hi ha deu exemplars d'aquesta obra. Tres a la Biblioteca Nacional de Madrid, un a Salamanca, dos més a Barcelona, i ara, amb la recuperació del present exemplar, ja en són quatre els que hi ha en terres valencianes.

La institució, que va encarregar la restauració a la Biblioteca Valenciana, prepara en l'actualitat una edició rústica i altra en facsimil numerada, acompanyada d'un estudi del codi del Llibre del Consolat de Mar, una obra que va

Fons Actuals: Donacions i Adquisicions

Un material de gran ajuda per als investigadors de cara a comprendre aspectes com ara l'assentament de la burgesia valenciana, la seua ascensió en el teixit social espanyol, o bé el desenvolupament de València, a través dels plans de sanejament, transport públic, i altres aspectes relatius a l'expansió de la ciutat. *La Opinión*, tribuna privilegiada de la segona meitat del segle XIX, va ser un diari innovador i revolucionari en la seua època, que va incorporar la correspondència diària de Madrid i va aportar a la premsa del moment les notícies telegràfiques.

En l'actualitat, l'hemeroteca de la BV reuneix més de 9.000 títols de publicacions seriades amb una àmplia diversitat: premsa, revistes generals i especialitzades, guies i catàlegs

Fundació d'Estudis Avançats. Es tracta de la documentació referida als candidats als Premis Rei Jaime I, des de la seua creació l'any 1989. El llegat inclou els currículums dels premiats i les seues publicacions més rellevants. Gràcies a l'acord, la BV podrà microfilm i reproduir la documentació per qualsevol mitjà tècnic amb finalitat científica, docent o cultural, per a ús dels investigadors que la sol·liciten.

LA FAMÍLIA VENTURA LLEGA LA SEUA BIBLIOTECA ALS VALENCIANS

La Biblioteca Valenciana ha sigut l'encarregada de formalitzar recentment la recepció del llegat de la biblioteca privada de la família Ventura. La donació està

arribar a Europa a través de les traduccions italianes del segle XVI, i que va ser assumida per Anglaterra, França i Alemanya, entre altres. El llibre del Consolat del Mar no només va regular la vida marítima i comercial a tota Europa i a molts llocs d'iberoamèrica fins el segle XIX, sinó que encara ha estat invocat en alguns tribunals durant el segle XX.

La restauració del llibre ha estat a càrrec de José Vergara, restaurador de la Biblioteca Valenciana. Per a qui, segons ell, "ha resultat un dels treballs més difícils realitzats al llarg de quinze anys de professió", ja que –com apunta Vergara– "el paper estava molt danyat per la humitat i va ser necessari desmuntar el codi complet per poder digitalitzar-lo". A més de la recuperació de les pàgines interiors, els restauradors han creat una coberta nova per al llibre, ja que la original era irrecuperable.

GIRONA RECUPERA 165 MANUSCRITS HEBREUS INÈDITS

L'Arxiu Històric de Girona ha localitzat 165 manuscrits hebreus inèdits, considerats el fons més important d'aquestes característiques conegut a Europa. Els documents, que daten dels segles XIV, XV i XVI, han aparegut dins les cobertes dels llibres que es guarden a l'arxiu. La majoria dels escrits són fragments de textos religiosos, o bé papers de l'administració de la comunitat jueva instal·lada a l'antic call gironí, així com contractes entre privats per compra-ventes o bé sobre tractes i capítols matrimonials, entre altres temes.

Val a dir que durant l'Edat Mitjana, els papers actuaven de protecció del llibre, en una època en què les biblioteques col·locaven els volums de forma

horizontal, apilonats i les cobertes havien d'aguantar, per tant, més pes.

Tot i que els erudits sospitaven des de feia anys de l'existència d'algunes inscripcions judaiques inserides o amagades en cobertes de llibres, és recentment que els responsables de l'arxiu han decidit de localitzar-les i inventariar-les, donat que aquests papers tan valuosos són molt delicats –ja que estan cosits i encolats a les tapes dels llibres i és molt complex desenganxar-los sense estripar-los ni fer malbé cap volum– i a més, un cop extrets, cal restaurar els llibres.

Recentment, en iniciar-se una revisió dels fons notariais de la ciutat de Girona, i aprofitant que s'havien de restaurar i microfilm les col·leccions d'aquests llibres notariais, els tècnics van posar en marxa una prospecció més acurada, i el passat estiu es va constatar la rellevància del fons, encara que en els últims mesos s'ha anat veient que hi havia més documents dels imaginats. De fet, es calcula l'existència, com a mínim, de 165 manuscrits. Segons el director de l'arxiu, Josep Matas, la descoberta "permetrà ampliar la informació de la comunitat jueva gironina des del seu interior, i aportarà nous coneixements sobre la seua vida quotidiana, ja que la majoria de cròniques i estudis que s'han fet sempre són visions que provenen de fora".

El Ministeri de Cultura i el departament de Cultura de la Generalitat estan disposats a finançar-ne la recuperació, ja que l'arxiu històric de Girona és de titularitat de l'Estat i està gestionat per la Generalitat.

EL CONSELL DE MALLORCA ADQUIREIX L'ARXIU PERSONAL DEL FILÒLEG JOAN MASCARÓ FORNÉS

La Conselleria de Cultura

del Consell de Mallorca ha adquirit, per un poc més de 51.000 euros, l'arxiu personal del filòleg i orientalista de Santa Margalida, Joan Mascaró Fornés (1897-1987). L'arxiu de Mascaró inclou des de la seua hemeroteca a documents manuscrits, postals i gran quantitat de correspondència.

Destaquen les cartes que intercanvià amb Francesc de Borja Moll i que, inèdites fins ara, seran publicades amb motiu de la commemoració del centenari del naixement del deixeble d'Antoni Maria Alcover. També hi figuren diverses cartes rebudes de l'exbeatle desaparegut George Harrison, qui fou també un gran apassionat de l'orientalisme.

L'ARXIU DE SUECA INCORPORA VINT PERGAMINS DELS SEGLES XV AL XIX

L'Arxiu Municipal de Sueca (La Ribera Baixa) ha incorporat recentment als seus fons un conjunt de documents valuosos, a través d'una donació anònima d'un particular. Entre els lots donats, hi ha títols de propietat, documentació judicial, econòmica, testaments, fundació de capellanies i llicències per oficiar eucaristies. Es tracta d'una donació de documents privats que pot ajudar a entendre millor la realitat social del moment i ser útils per als historiadors. El llegat procedeix, en els seus orígens, dels Boil de l'Escala, senyors de Manises, una família que va acabar emparentant-se amb l'últim descendent dels Musquíz. Al marge de Sueca, els documents també fan referència a Patraix, Quart i Manises.

UN VEÍ DE SEGORBE DONA A L'ARXIU UN PERGAMÍ DEL SEGLE XIV

La donació a l'Ajuntament de Segorbe (Alto Palancia) d'un pergamí de mans de Daniel Rebull Esteruelas ha aportat recentment un nou valor als fons de l'Arxiu Municipal de la localitat, ja que –segons els experts– el document recull aspectes novedosos relacionats amb el senyor de la ciutat de Segorbe, Federico de Luna, i amb els conflictes existents en l'any 1422 amb les *aljames* dels moros.

D'altra banda, l'arxiu ha incorporat en els últims mesos una col·lecció de revistes de finals del segle XIX, donades al consistori per Manuel Tenas Mallol. Segons l'arxiver de Segorbe, Rafael Abad, les revistes, que correspon a la sèrie titulada *La Ilustración española y americana*, "reflecteixen la vida espanyola i americana de finals del segle XIX i contempnen aspectes que poden ser d'utilitat per als investigadors".

LA VILAVELLA RECUPERA UN MANUSCRIT ÀRAB ÚNIC A CASA NOSTRA

El Servei de Restauració de Béns Museístics de la Generalitat Valenciana ha recuperat recentment un manuscrit àrab titulat *Risala*, propietat de l'Ajuntament de La Vilavella (La Plana Baixa) i l'únic d'aquestes característiques del qual es té coneixement a casa nostra. La *Risala*, terme que significa carta o missatge, va ser composta en el 938 per Abi Zaud al Qayrawani, i es tracta d'una obra clàssica de la cultura musulmana. L'exemplar de La Vilavella, de 266 pàgines, va ser copiat vers l'any 1460. Segles més tard, en 1938, va ser redescobert i en 1999 va ser donat a l'ajuntament de la localitat. Els treballs de restauració, que han resultat laboriosos, han comptat amb l'assessorament de la catedrática d'àrab de la Universitat de València, Carmen Barceló Torres.

L'ESGLÉSIA DE SANTA MARIA RECUPERA CINC LLIBRES CANTORALS A ALACANT

La parròquia de Santa Maria, a Alacant, ha recuperat cinc llibres cantorals, datats entre el segle XVI i XVIII, els quals han estat restaurats amb l'ajuda de diverses institucions i organismes, entre ells el Col·legi Oficial de Farmacèutics, que ha aportat 2.500 euros per a la intervenció d'un dels llibres. Els llibres passaran ara a formar part del museu, que s'instal·larà al temple, quan finalitze la restauració actual.

LA BIBLIOTECA PÚBLICA DE TARRAGONA ESTRENA UN NOU CENTRE D'INTERÉS SEGLE XX: CRÒNICA DEL NOSTRE PASSAT

El nou centre d'interés de la Biblioteca Pública de Tarragona (BPT) recull llibres (cròniques, biografies, estudis, novel·les i altres) així com pel·lícules, documentals, música, i un conjunt ample de documents, tots ells albergats a la biblioteca, relatius a la II República, la Guerra Civil, el Franquisme, l'Exili i la Transició. Els materials que s'hi integren són bàsicament divulgatius, i el llistat es pot consultar en format PDF en l'apartat "D'actualitat" de la web de la biblioteca: <http://cultura.gencat.net/bpt>. Amb la creació del present centre d'interés, explica Roser Lozano, responsable del centre, la BPT "vol donar resposta a la demanda actual dels ciutadans davant l'intent de recuperació de la memòria històrica".

LES MUTUALITATS DE CATALUNYA CEDEIXEN A LA GENERALITAT ELS SEUS FONDS DATATS A PARTIR DE 1849

Les Mutualitats de Catalunya van cedir a la

Generalitat el passat mes de març els seus fons datats a partir del 1849, per destinar-los a l'Arxiu Nacional de Catalunya (ANC), a través d'un conveni signat entre l'ANC i la Federació de Mutualitats de Catalunya. Els fons contenen arxius de les activitats de la Federació, documentació de les relacions de l'entitat amb organismes oficials i fons d'altres mútues de previsió social. Tot plegat ofereix -segons especifica el conveni- "un testimoni de la importància i vitalitat del moviment mutualista a Catalunya".

LA UNIVERSITAT DE BARCELONA ACULL LA BIBLIOTECA DE PAU GINÉS, UNA COL·LECCIÓ DE LLIBRES EN 86 LLENGÜES

La Universitat de Barcelona ha integrat recentment en els seus fons la Biblioteca de Pau Ginés, una col·lecció que, segons Pilar Llopert, subdirectora de la Biblioteca de la Universitat, "resulta única a Catalunya i a Espanya, i només existeix un possible equivalent a la Biblioteca del Congrés de Washington o a la Britànica".

Entre els fons de la col·lecció, que guarda llibres en 86 llengües diferents, trobem exemplars de manuals, diccionaris i gramàtiques de l'àzeri, de tibetà, d'amhàric, de tehigu, de guaraní, de cingalès i de sòrab. A més, hi ha 147 volums que no han pogut ser identificats, ja que estan escrits en llengües i alfabetos desconeguts per a la Universitat.

El material recopilat per Pau Ginés inclou també discos per aprendre idiomes de la casa Linguafon, revistes i màquines descriure en rus, grec i hebreu. A més, la donació ha aportat els quaderns on l'estudiós anotava les equivalències de les llengües, i on es pot observar el particular

mètode que seguia. Igualment, hi trobem part de la correspondència que va mantenir amb gent de tots els racons d'Europa, allà on hi hagués una petita llengua en perill.

Pau Ginés va néixer el 1911 a Barcelona. Va començar a aprendre llengües de ben jove, primer les europees, com ara l'alemany, el francès, l'anglès i el rus, entre altres, i després es va aproximar amb una curiositat inesgotable a la resta. Va passar la seua vida recopilant informació sobre les llengües del món fins a arribar a reunir més de 5.000 títols en quasi 100 llengües diferents. Especialment interessat per les llengües minoritàries, va reunir al llarg de la seua vida una impressionant biblioteca amb tot el llibre català d'abans de la guerra i el que posteriorment arribava de l'exili. Així mateix, Ginés va ser un entusiasta de l'escriptor valencià Joan Fuster, a qui va ajudar en moltes ocasions, sempre des del més absolut anonim, només pel plaer de reviure el que havia conegut durant la República.

Excepte una petita part dedicada a les llengües romàniques, que ja havia estat donada amb anterioritat a la Biblioteca de Catalunya, la col·lecció havia romangut durant 25 anys en un pis de l'Eixample, a l'espera d'un destí millor. Ara, la Universitat de Barcelona, a més d'albergar-la i posar-la a l'abast dels investigadors/dores, crearà una web de la col·lecció amb l'objectiu de suscitar l'interés per la figura de Pau Ginés, aquell col·leccionista de llengües, que va morir el 1979, enmig de la indiferència general.

LA FUNDACIÓ JOAN MIRÓ OBRI AL PÚBLIC EL FONDS DE L'ARQUITECTE JOSEP LLUÍS SERT

La Fundació Joan Miró de Barcelona va obrir el passat 8 d'abril la Sala Josep Lluís Sert, dedicada a l'arquitecte català (1902-1983), un espai de consulta annex a la biblioteca especialitzada en arquitectura i que reunirà els 3.000 documents de l'artista que conserva la fundació. La Sala alberga la donació feta en 1982 a la Fundació per l'arquitecte d'un conjunt de documentació personal i professional molt variada, el qual ajuda a comprendre els projectes de Sert des de l'època del GATPAC fins al seu pas per Harvard. La col·lecció alberga plànols, esbossos, fotografies, objectes, llibres, revistes personals, correspondència i algunes obres sobre paper d'artistes com ara Masson i Braque.

CAN CASACUBERTA INCORPORA UN FONDS COMPLET I INUSUAL DE CENT LLIBRES DE MÀGIA

La biblioteca de Can Casacuberta de Badalona disposa d'un fons documental complet i excepcional en matèria de màgia, on s'agrupen un centenar de llibres dividits segons públic infantil i adult, i segons usuaris iniciats o avançats en màgia. Es tracta d'un fons inusual perquè aquests llibres només solen trobar-se en grans associacions de màgia o col·leccions privades de mags, i alguns estan, fins i tot, combinats amb manualitats per fer els jocs de mans i aprendre'ls.

El fons, majoritàriament en català, excepte algunes versions que només estan en castellà, dona continuïtat als tallers de màgia que ja s'estan realitzant en centres cívics i biblioteques. El fons especialitzat en màgia de Can Casacuberta s'hi suma al ja existent fons especialitzat en solidaritat i cooperació internacional.